

Voordracht 1^e termijn 30 oktober

Voorzitter, college en leden van de gemeenteraad.

Inleiding

Na de onrustige periode in mei / juni is het goed dat het onderzoeksrapport er ligt en dat wij in deze vergadering a) conclusies trekken en b) afspraken maken voor de toekomst. Laten we voorop stellen, dat het onderzoek is uitgevoerd in het algemeen belang van de inwoners van Midden-Drenthe en in het bijzonder voor hen, die in een kwetsbare positie verkeren; afhankelijk van een uitkering gedurende de periode zonder (voldoende) inkomen uit werk. Daarom willen wij vanavond ook met nadruk vanuit *die invalshoek* gevolgtrekkingen maken.

Inhoud rapport

Over het rapport willen we graag kort zijn: met de aanbevelingen kunnen we in onze gemeente ons voordeel doen door processtappen beter te beschrijven en toe te passen als ondersteuning voor de uitvoering. Uitvoering die staat voor situationeel handelen in *positieve* zin. Door processtappen beter te beschrijven en toe te passen, worden de risico's verkleind. Juist minder regels is een trend bij de overheid. Dit heeft echter ook een schaduwzijde: natuurlijk mag en kan dit geen excuus zijn om processtappen over te slaan. De kracht van maatwerk is dat mensen juist verschillend worden behandeld, maar wel zorgvuldig.

Wat verder opvalt is dat de raad zijn momenten in het proces niet precies oppakt. Sinds 2007 zijn er geen nieuwe kaders vastgesteld voor de uitvoering van bijstand en re-integratie. Wel is het technische beleid op verschillende momenten onderwerp van gesprek geweest in de raad. Deze momenten heeft de raad niet gebruikt om op het beleid te sturen. Daarmee heeft de raad de kans laten liggen om het beleid aan te passen aan de sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen. Op kaderstellende of beslistmomenten vindt er weinig inhoudelijke discussie plaats. Raadsleden sturen over het algemeen niet vanuit inhoudelijke kennis van het beleidsterrein, maar op basis van signalen vanuit de samenleving. Dit mogen wij ons als raad zelf aantrekken.

Over het rapport

Wij hebben wel vragen bij het onderzoek, het voert te ver daarop nu in te gaan, Wat onze fractie betreft, is de kernvraag: zijn de conclusies herleidbaar?

Op bladzijde 79 staat tabel 23 met als inhoud het aantal en de ontwikkeling van (hogere) beroepsprocedures. Ik citeer: *'het beeld dat hieruit naar voren komt, is dat de gemeente in het gros van de zaken door de rechter in het gelijk wordt gesteld. Redenen daarvoor zijn dat de gemeente naar het oordeel van de rechter correct en terecht heeft gehandeld door correcte toepassing van de verordening, of dat de cliënt in gebreke was'*

Dit ervaren we bij het lezen van het rapport als een dilemma: werkt het maatwerk zoals dit in Midden-Drenthe in de periode 2010 – 2013 is uitgevoerd nu echt ten nadele van de cliënt zodat dit de gemeente verwijtbaar is? Wij kunnen op basis van dit onderzoek deze vraag niet beantwoorden, evenals Van Necker van Naam overigens beschrijft in het nawoord. Ik kom daar zo op terug.

Rol burgemeester

Beleid en uitvoering met betrekking tot klachten, bezwaar en beroep bieden ruimte voor bestuurlijke inmenging. Bij de klachtafhandeling en bij bezwaar streven college en organisatie ernaar om eerst op informele wijze tot een oplossing te komen. Een werkwijze die ook nadrukkelijk door de raad (in ieder geval in de vorige raadsperiode) als wenselijk, of sterker nog, noodzakelijk werd gezien.

Als het gaat om de afhandeling van klachten is er betrokkenheid van de burgemeester. Daar is niets mis mee. Duidelijk moet zijn dat dit wel binnen de kaders van klachtenafhandeling moet blijven. We onderschrijven de mening, dat de betrokkenheid van de burgemeester bij de zaak Heersterman zeer nauw, zo niet *te* nauw is geweest. In de gesprekken die de burgemeester onder vier ogen heeft gevoerd met de vertegenwoordiger van mevrouw Heersterman, was er geen sprake van klachtafhandeling, maar meer een verregaande poging tot een

schikking. Onze indruk dat in het proces in deze casus vooral is gestuurd op basis van een persoonlijke inschatting van de situatie, is met dit rapport versterkt.

Lastig wordt het in onze ogen wanneer ook de inhoud van het gesprek in deze casus volgens de reconstructie zoals in het rapport aangegeven anders is gegaan dan ons door de burgemeester op 21 mei is verteld. Gelet op het feit dat de onderzoekers hun verslagen van gesprekken vooraf ter goedkeuring aan de gesprekspartners hebben verstrekt gaan wij uit van de juistheid van het rapport op dit punt. Wij gaan er niet van uit dat het gebeurt, maar mocht achteraf de juistheid van deze feiten bestreden worden, dan maakt dat de zaak niet veel beter.

Het genoemde heeft ernstige gevolgen voor de algemene beeldvorming rond de burgemeester, waarbij gedragskenmerken als eerlijkheid, betrouwbaarheid en integriteit in het geding zijn. Aan een burgemeester als benoemde bestuurder worden hoge eisen gesteld waar het gaat om het aanzien van het openbaar bestuur. Fouten maken mag, onjuiste informatie verstrekken niet. Nu het ook nog eens gaat om informatie over het individueel bestuurlijk handelen van de burgemeester die herhaaldelijk onjuist blijkt te zijn, heeft dat ernstige schade veroorzaakt ten aanzien van zijn positie in onze gemeente. Wij wachten deze termijn en de reactie van de burgemeester af voor verder beraadslaging.

Hoe nu verder?

Het is zowel van belang voor de cliënt als de gemeente dat afwegingen en besluiten die in de uitvoering en op bestuurlijk niveau worden gemaakt transparant en reproduceerbaar zijn. Het begrip maatwerk zal verder geconcretiseerd moeten worden om ongewenst situationeel handelen te voorkomen. Een formele werkwijze hoeft de sociale uitvoering van het bijstandsbeleid zeker niet in de weg te staan. Het biedt zekerheid aan zowel de cliënt als de gemeente.

Herijk de kaders uit 2007 en zorg voor concrete handvatten voor de uitvoering. Formaliseer de momenten, waarop de gemeente er met de cliënt samen probeert uit te komen. Leg de resultaten en de gesprekken met de cliënt vast in een verslag.

Wat betreft de bestuurlijke reactie van het college proeft onze fractie het dilemma van het college hoe nu binnen onze cultuur van pragmatiek en aanpakken tot een goed vervolg te komen. In de reactie van het college zou je iets van spanning en verdediging kunnen lezen. Maar daar is helemaal geen reden toe. Natuurlijk draagt het college verantwoordelijkheid in formele zin, maar we hebben het wel over een werkwijze van de langere termijn die ook voor deze bestuursperiode lag.

Ook de toenmalige raad heeft de midden-drentse aanpak van nuchterheid en ook maatwerk als een goede gezien. Zeker als het gaat om sociaal beleid is er altijd sprake geweest van een ruimhartig beleid. Wij zouden daarom het college niet willen uitdagen om nu stelling te betrekken, maar om samen met de raad na te gaan hoe we voor de toekomst evenwicht kunnen aanbrengen tussen hoe we voor ons gevoel moeten zijn en hoe we dit zonder door te slaan beter kunnen formaliseren.

Rudie Weima

GroenLinks MiddenDrenthe